

Формування загальнокультурних компетенцій студентів університету

Н.І. Єсінова, канд. техн. наук

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Становлення нової освітньої парадигми на теренах української освіти зумовлено не тільки глибокими соціально-економічними перетвореннями, а й інтенсивним розвитком сучасних теоретико-методологічних підходів до процесу професійної підготовки майбутнього фахівця, застосуванням інноваційних навчальних технологій, впровадженням якісно нових, дієвих моделей, спрямованих на формування загальнокультурної компетентності молодого спеціаліста.

Пріоритетним напрямом державної політики щодо розвитку вищої освіти є компетентнісний підхід, що знайшло своє відображення у "Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті" та документах Болонського процесу. При цьому гуманізація освіти та виховна робота виступають потужним розвивальним ресурсом формування загальнокультурної компетентності студентів.

Окрім того, культурологічна парадигма освіти орієнтована на особистість людини, розвиток її почуттів, емоцій, інтересів та здібностей. Зміна освітніх пріоритетів щодо культури, професіоналізму майбутнього фахівця визначається провідною метою професійної підготовки.

Зазначене актуалізує загальнокультурну підготовку майбутнього фахівця, що зумовлено сучасними процесами гуманізації і гуманітаризації, які відбуваються в освітньому просторі.

Професійна компетентність студента найбільш повно реалізується у контексті культури, яка постає важливим елементом усіх сучасних освітніх перетворень. Досліджено розвивальний потенціал гуманістичної направленості виховної роботи щодо формування загальнокультурної компетентності майбутніх фахівців. Загальнокультурну компетентність визначено як професійно значущу якість особистості, її здатність взаємодіяти з представниками інших культур в умовах полікультурного суспільства, яка ґрунтується на сукупності знань, умінь, навичок, світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій та досвіді, що виявляється в розумовій культурі, загальній ерудиції, культурі спілкування та дозволяє ефективно здійснювати професійну діяльність.

Вивчення ціннісних орієнтацій студентів та рівня їх морального розвитку дозволило з'ясувати характер та глибину їх розуміння й ставлення до загальнолюдської ціннісної культурної спадщини. Дослідження, які здійсненні в Україні рівня навчальної успішності та навчальної само ефективності виявило, наскільки загальнокультурний рівень розвитку студента позитивно впливає на його навчальну діяльність. На основі визначення рівня творчого потенціалу студента сформульовано висновок про здатність студента до творчих форм освоєння культурних явищ. Вище сказане не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми та не претендує на остаточне вирішення питання формування загальнокультурної компетентності фахівців.

Формування загальнокультурної компетентності неможливо без суб'єктної активності самого індивіда. Під суб'єктною активністю ми розуміємо здібність к продуктивному самовизначенню, самореалізації, самопроектуванню и самовдосконалювання.

З позицій ідеології компетентнісного (суб'єктно-орієнтованого) підходу студент з пасивного споживача знань перетворюється в активного учасника освітнього процесу. Викладач повинен зацікавити предметом і сферою своєї наукової діяльності і допомогти кожному студентові сформувати свою індивідуальну освітню траєкторію.